

УВОД

Основната цел на този доклад е да предложи обобщена оценка за статуса и динамиката на корупцията през изминалата година. В предложения анализ са използвани авторитетни международни оценки за положението на страната, както и вътрешни оценъчни индекси за степента на разпространение и честотата на различни форми на корупционно поведение.

Наред с това в Доклада за оценка на корупцията – 1999 г. се анализират настъпилите промени в различни обществени сфери, които са довели или биха могли да доведат до промяна в динамиката на корупцията. Специално внимание се отделя на функционирането на държавните институции (нормативна уредба и начин на реализация на определени процедури), на съдебната система, състоянието и динамиката на законодателството, на функционирането на икономиката и механизмите за осъществяване на държавната намеса в микро- и макроикономическата среда, степента на съответствие на процедурите и законодателството на страната с международните стандарти.

КОРУПЦИЯТА И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩЕСТВОТО

ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ, ПРЕД КОИТО Е ИЗПРАВЕНА БЪЛГАРИЯ*

	Февруари 99	Април 99	Септември 99
Безработица	58.4	64.1	64.6
Ниски доходи	51.3	49.1	50.2
Корупция	38.5	34.2	38.5
Бедност	31.6	32.9	37.1
Престъпност	45.4	39.1	32.4

Източник: Система за мониторинг на корупцията (СМК) на Коалиция 2000. За подробности относно методологията на включените в СМК изследвания вж. www.online.bg/coalition2000

* Бележка: 1) % на посочилите всеки фактор.
2) Оценявани са до три алтернативи, поради което сборът от процентите надхвърля 100.

Докладът се основава върху онова разбиране за корупцията, което Коалиция 2000 дефинира в своя план за действие (приет на Обществено-политическия форум през ноември 1998 г.): „корупция“ е всяка злоупотреба с власт – икономическа, политическа и административна, която води до лично или групово облагодетелстване за сметка на правата и законните интереси на личността, на конкретна общност или на цялото общество.

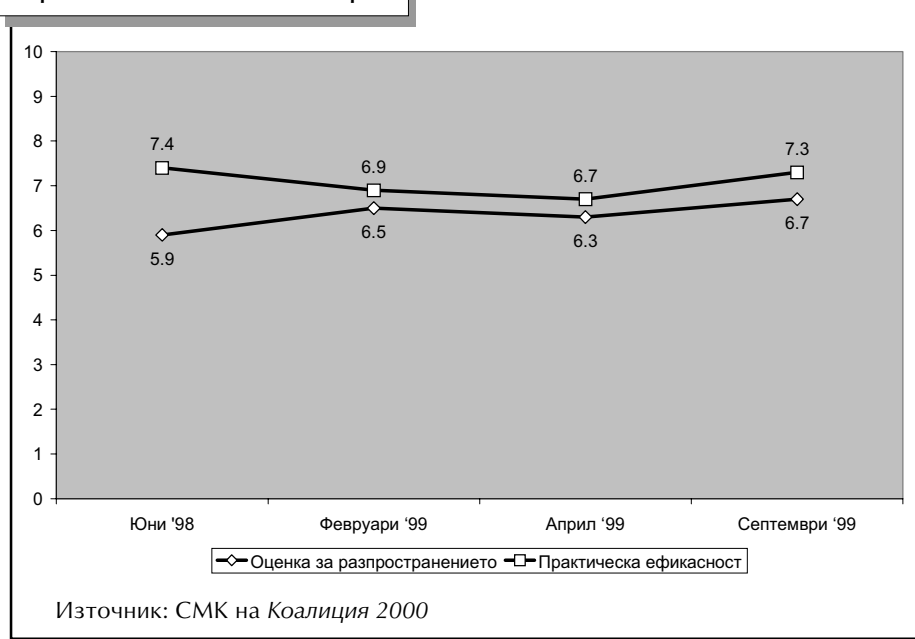
В края на 1999 г. може да се констатира, че проблемът с корупцията придобива нарастваща обществена и политическа значимост.

- Ако в началото на годината темата за корупцията бе естествен монопол на политическата опозиция и на критично настроени медии, то в нейния край ангажирани в този дебат са основни структури на гражданското общество, всички водещи медии, институциите на изпълнителната, законодателната и съдебната власт.
- Фокусът на антикорупционния натиск, който беше съсредоточен върху корупционни практики на местно и локално равнище, в

края на годината се измести върху онези зони, които обществото определя като „корупция на големите“.

- Отчетливо се регистрира тенденция в проблемното мислене на гражданското общество корупцията да измества такива теми като „престъпност“, „бедност“ и „безработица“.
- На равнище масово съзнание все по-широка популярност добива обяснителният модел, съгласно който корупцията в страната е една от основните пречки пред успешното функциониране на демократичните институции, европеизацията на българското общество, икономическите реформи и решаването на проблема с престъпността.

ОЦЕНКИ ЗА РАЗМЕРИТЕ НА КОРУПЦИЯТА

Взети заедно, всички тези обстоятелства **превърнаха корупцията от периферийна в приоритетна тема** в дневния ред на обществото.

В отговор на нарасналия обществен натиск през последните месеци силно се активизира и политическата класа в България. Борбата срещу корупцията придоби нови измерения, след като в нея с публично заявени позиции се ангажираха президентът и вицепрезидентът. Те остро поставиха проблема като съдбовен за политическата класа и призоваха властовите институции да започнат борбата срещу корупцията от собствените си редици.

За пръв път през последните години **самата власт, а не единствено опозицията открито заговори за корупция по високите етажи на властта**. Към тази позиция категорично се присъедини и министър-председателят, който призова да се премахне „политическият чадър“ над корумпираните дори когато те са част от политическия елит.

Тези публични ангажименти са предпоставка за формирането на политическа воля, която да е в състояние да трансформира политическото разбиране на проблема „корупция“ в практически действия срещу нея. Все още обаче политическите ангажименти не са се превърнали в реална политика.